

Fortælling på Odense Friskole

Af: Bent Hansen

Vi vægter fortællingen højt på Odense Friskole, så højt, at det næsten er skrevet ind i alle de undervisningsplaner, vi har udarbejdet på skolen i de forgangne tre år. At det har en så stor betydning i vores selvforståelse er dog ikke noget, der har udgangspunkt i en aktuell pædagogisk mode eller øjeblikkelig strømning; det går langt længere tilbage.

Hele vores måde at tænke friskole på, bygger så at sige på det levende ord, og det var det, der var så fundamentalt et brud med gængs skoletænkning, da N.F.S. Grundtvig og Chresten Kold gjorde op med Latinskolen, hvor det døde ord herskede i form af terperi og udenadslære. De ønskede sig en skole, hvor der var lys, og hvor børnene havde deres egen værdi, og ikke bare var tomme kar, der skulle fyldes op. De skulle oplyses, og metoden var det levende ord, hvor læreren fortalte om historien, myterne og kristendommen, men det var vel at mærke med lærerens egne ord.

Når vi fortæller, er det altså i lige forlængelse af tidligere tiders friskolelærere, og det går endnu længere tilbage, for den mundtlige overlevering er sikkert lige så gammel som menneskeheden.

Men hvad er det, der gør en så gammel metode så slidstærk, at nutidens mediemættede børn kan rives væk fra fjernsyn og computere for at høre en god historie? Jeg tror, der er flere ting:

Det tætte samvær med andre mennesker omkring en fortælling er forpligtende, det er ikke muligt at tænke på opvasken eller bilen, der skal repareres, når man fortæller og denne optagethed mærker børnene. De historier, der fortælles er også slidstærke, det er gamle sagn og myter, der har overlevet århundreder, ja, sågar årtusinder, og det skyldes ene og alene, at de er gode og indeholder universelle problemstillinger, der også har betydning i vores hverdag. Det er billedrige historier, og ofte kan de også bruges som tilværelsesforståelse. Nogle forældre fortalte mig engang følgende historie:

Familien sad ved middagsbordet og talen faldt på en tante, der var meget syg, og alle frygtede, at hun måske skulle dø. Det er svært at forklare en lille pige dette, men hun havde forstået på hendes måde:

"Vi har jo alle en forskellig livstråd, nogle har en lang, andre en kort."

Pigen havde brugt fortællingen om nornerne, der spandt livstråde for menneskene, til at få orden på hendes livssituation. Derfor skal historierne også af og til have lov til bare at stå for sig selv og ikke analyseres på kryds og tværs, for billederne og betydningerne skal have lov til at stå uberørte hen.

Chresten Kold sagde det således: "En mor stikker jo heller ikke fingeren i halsen på sit barn, for at se om det har fordøjet maden."

Det kræver selvfølgelig også, at læreren har gjort sig klart, hvad det er for noget, vedkommende fortæller, for børnene må ikke efterlades uden håb, når de går fra fortællertimen.

Det specielle ved fortælling er også, at der er så mange måder at gøre det på. Nogle sidder stille ned, andre bruger fagter; det er ikke vigtigt, hvordan man gør det, men det er vigtigt, at man gør det med sin person. Her adskiller det sig måske også fra teatret, hvor fremføringen er essentiel, i fortælling er det først og fremmest historien, der er betydningsfuld, og siden hen den, der fortæller.